

HØR NU HER – vi ligger som vi har redt!

**Af: Hanne Dalsgaard, formand for FADD
og Tore Kargo, direktør i FADD**

I den seneste klumme pegede vi på en udvikling, der burde bekymre os alle: Yngre børn med mere alvorlige udfordringer, mangel på pladser til de mest komplekse opgaver – og børn og unge, der ikke får den hjælp, de har brug for, når de har mest brug for den. Ikke fordi viljen mangler, men fordi vi som system alt for ofte lader dem falde mellem stolene. Fordi indsætter iværksættes for sent, fordi samarbejde svigter, og fordi ansvar pulveriseres mellem systemer, der ikke arbejder godt nok sammen.

Siden da har Rigsrevisionen rettet en alvorlig og opsigtsvækkende kritik mod kommunerne og Social- og Boligministeriet. I gennemgangen af over 3.100 sager – svarende til 40 procent af alle nye anbringelsessager i perioden 2022–2024 – blev der konstateret fejl i hele 69 procent af sagerne. Det er ikke bare utilfredsstillende. Det er alvorligt. Og det siger noget grundlæggende om, at vores forvaltning af området er uhensigtsmæssigt presset og ikke fungerer, som den skal.

Parallelt hermed har mange af os set DR's dokumentar om tvangsbortadoptioner – et fænomen, der i disse år er i markant vækst, ikke mindst efter lovændringen i 2024. Antallet af sager er steget fra én enkelt sag i 2016 til 51 sager i 2025. Tallene fortæller én historie. Børnenes fortællinger en anden. For dokumentaren vidner ikke blot om svære og komplekse forløb, men også om en praksis, der i alt for mange tilfælde strider imod den viden, vi har om små børns behov: behovet for trykthed, stabil tilknytning, få skift og korte, overskuelige sagsforløb. I stedet ser vi lange behandlingstider og gentagne brud, før børnene endelig lander der, hvor intentionen hele tiden var, de skulle være.

Vi ligger som vi har redt.

Kære Danmark – det kan næppe komme bag på os der følger området tæt, at det specialiserede børne- og ungeområde er så nødlidende, som det er. I årevis har området været behandlet stedmoderligt. Indsætter, fagligheder og tilsyn er blevet presset økonomisk. Vi har vænnet os til fejlprocenter, der burde være uacceptable, og til et politisk fokus, der alt for ofte er sporadisk og svagt. Selv de politikere, der brænder for området, fortæller åbent, hvor vanskeligt det er at råde deres egne folketingsgrupper op. Området har ganske enkelt haft lav politisk prioritet.

Hvis vi forestiller os, at tilsvarende fejlprocenter fandtes på sundhedsområdet – hvis 69 procent af behandlingerne var fejlbehæftede, eller hvis hospitalerne handlede stik imod faglig viden – ville det udløse en øjeblikkelig krisesituation. Det ville være en politisk bombe. Men når det gælder vores mest udsatte børn og unge, accepterer vi åbenbart noget, vi aldrig ville acceptere andre steder i velfærdssamfundet.

Og her er vi tilbage ved den virkelighed, vi beskrev i sidste klumme: At børnene bliver yngre, at støttebehovene bliver større, at de mest komplekse forløb mangler de rette rammer – og at dele af området har svært ved at rekruttere og fastholde kvalificeret personale.

Vi afsluttede sidste klumme med et klart budskab: FADD vil gerne være med til at finde løsninger. Vi er ivrige og målrettede i arbejdet for at fastholde og udvikle indsatser, der kan gøre en reel forskel – både nu og på længere sigt. Men vi insisterer samtidigt på at stille det nødvendige andet spørgsmål:

Hvordan er vi endt i en situation, hvor stadig flere små børn og unge har så voldsomme udfordringer, at der skal vidtgående indgrib til?

Et tankeeksperiment: Hvis denne alarmerende situation var et barn eller en ung på et af vores børne- og ungehjem, ville vi naturligvis ikke nøjes med at reagere på symptomerne. Vi ville forsøge at forstå sammenhængen. Vi ville betragte barnets reaktioner som invitationer til indsigt – som signaler om, at noget i barnets omgivelser ikke fungerer. Vi ville lytte snarere end at stemple. Fokuserer på ressourcer frem for mangler. Arbejde metodisk, vidensbaseret og relationelt – og insistere på samarbejde, kontinuitet og kvalificerede faglige rammer.

Kort sagt: Vi ville se barnet som en slags whistleblower på et system i ubalance.

Måske er det præcis det samme, vi bør gøre nu. Lytte til dem, der kommer i klemme. Børnene. Forældrene. De professionelle. Og turde erkende, at noget i systemet skal styrkes – og noget skal kritiseres og ændres. At nogle strukturer skal beskyttes, mens andre kræver et grundlæggende eftersyn.

Det rejser ubehagelige, men nødvendige spørgsmål: Er finansieringen af området rigtigt skruet sammen, eller styrer den i praksis beslutningerne mere end barnets behov? Har mistillid og kontrol fået lov at fylde så meget, at samarbejde og faglig dømmekraft presses i baggrunden? Og er de mange eksempler på aktører, der beriger sig på socialt arbejde, med til at undergrave tilliden på området?

I FADD er vi ikke principielle modstandere af private aktører. Men vi er dybt optagede af, at der findes værn, der kan genetablere tilliden mellem aktørerne – for hvis mistilliden får lov at dominere, risikerer vi alle sammen at vende ryggen til kerneopgaven: børnene og deres barndom.

Så måske er tiden inde til at gentænke. Alvorligt gentænke.

Men gentænkning kræver mere end kritik. Den kræver mod, fælles ansvar – og vilje til samarbejde. Her vil FADD meget gerne spille en aktiv rolle. Vores medlemmer sidder hver dag med hænderne i virkeligheden. De arbejder med relationer, kontinuitet, faglighed og håb – ofte under svære vilkår, men med stor faglig stolthed og engagement.

Vi tror på, at løsningerne findes, når vi tør arbejde sammen på tværs. Når politikere, myndigheder, kommuner, tilbud og organisationer insisterer på dialog frem for mistillid. Når faglig viden får mere vægt end kortsigtede økonomiske hensyn. Og når beslutninger træffes med barnet for øje – ikke systemet.

Der er brug for varme, viden, visdom og vedholdenhed. Og der er brug for, at vi løfter området i fællesskab.

I FADD har vi i mere end 130 år taget ansvar for det specialiserede børne- og ungeområde. Vores medlemmer er offentlige og selvejende tilbud, alle nonprofit, drevet af faglig dedikation og et klart formål: at skabe trygge, udviklende rammer for børn og unge, der har allermost brug for det. De arbejder hver dag med viden, varme, visdom og vedholdenhed – også når vilkårene er svære.

Den erfaring byder vi nu tydeligt ind med. Ikke som færdige svar, men som en seriøs og engageret samarbejdspartner, der kender virkeligheden indefra. Vi tror på løsninger, der bygger på faglighed, relationer og kontinuitet – og på, at tillid og samarbejde er en forudsætning for reel forandring.

FADD står klar. Klar til dialog. Klar til samarbejde. Klar til at tage medansvar for, at flere børn får den trygge barndom og fremtid, de har krav på.